

Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde Üretilen Mehmet Akif Ersoy Temalı Ürünlerin Sanatsal Özelliklerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Artistic Properties of Mehmet Akif Ersoy Themed Products Produced in Mardin Maturation Institute

Fırat ALLAK¹
Serhat DURMAZ²

Araştırma Makalesi / *Research Article*
Geliş Tarihi / *Received*: 22.04.2022
Kabul Tarihi / *Accepted*: 29.05.2022
Doi: 10.48146/odusobiad.1106462

Atıf / Citation: Allak, F. ve Durmaz, S., (2022). “Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde Üretilen Mehmet Akif Ersoy Temalı Ürünlerin Sanatsal Özelliklerinin Değerlendirilmesi” ODÜSOBİAD Özel Sayı 29-40, Doi: 10.48146/odusobiad.1106462

Öz

İstiklal Marşı'nın şairi ve II. Meşrutiyet'ten sonra ortaya çıkan önemli fikir akımlarından İttihad-ı İslam'ın önde gelen isimlerinden biri olan Mehmet Akif Ersoy, bir edebiyatçı ve şair olarak dönemin olanakları çerçevesinde hem Doğu hem Batı edebiyatlarına ait geniş sayılabilecek bilgi birikime sahiptir. Kurtuluş savaşının en umutsuz günlerinde milletimizin önünde aydınlık ufuklar açmış, o sırada Anadolu'da çeşitli beldelerde cami kürsülerinde verdiği vaazlarla umutsuzluğu dinimizin de reddettiğini halka anlatmaya çalışmıştır. Mehmet Akif Ersoy'un mlii mücadele ruhu ve fikirleri günümüzde etkisi hâlâ hissedilmektedir. Kendisinin Milli Mücadele Dönemi'ndeki etkin kurucu işlevi üzerine birçok kurum ve kuruluş tarafından çalışmalar ortaya koyulmaktadır. Bu kurumlardan biri de Mardin Olgunlaşma Enstitüsüdür. Bu çalışma, bahsi edilen enstitü bünyesinde faaliyet gösteren atölyelerde Mehmet Akif Ersoy temalı yapılan ürünlerin sanatsal özelliklerinin tanıtılması ve değerlendirilmesi şeklinde gerçekleşmiştir. Çalışmada farklı atölyelerde üretilen ürünler ele alınmıştır. Bunlar taş oyma, hat tezhip, gümüş-telkâri, nakış ve dekoratif sanatlar atölyesidir. Çalışmanın giriş bölümünden sonra Akif'in hayatı, kişiliği ve sanatına değindikten sonra bu önemli şahsiyet ile ilgili Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde yapılan ürünlere detaylı bir şekilde değinilmiştir. Değerlendirme bölümünde Sanat Tarihi disiplini çerçevesinde ürünlere kullanılan malzeme, teknik ve süsleme gibi özelliklerin açıklamasına değinilerek kısa bir sonuç ile çalışma bitirilmiştir.

Anahtar Kelimeler Mehmet Akif Ersoy, Milli Şair, Gümüş-Telkâri, Taş İşleme, Nakış.

Abstract:

*The poet of the National Anthem and II. Mehmet Akif Ersoy, one of the leading figures of the Islamic Union, one of the important currents of thought that emerged after the Second Constitutional Monarchy, as a man of letters and poets, has a vast knowledge of both Eastern and Western literatures within the framework of the possibilities of the period. In the most hopeless days of the War of Independence, he opened up bright horizons in front of our nation, and tried to explain to the people that our religion also rejected hopelessness with the sermons he gave at mosque platforms in various towns in Anatolia at that time. Mehmet Akif Ersoy's national struggle spirit and ideas are still felt today. Many institutions and organizations have been working on his effective founding function in the National Struggle Period. One of these institutions is Mardin Maturation Institute. This study was carried out in the form of introducing and evaluating the artistic features of the products made with the theme of Mehmet Akif Ersoy in the workshops operating within the aforementioned institute. In the study, the products produced in different workshops were discussed. These are stone carving, calligraphy illumination, silver filigree, embroidery and decorative arts workshops. After mentioning Akif's life, personality and art after the introduction, the products made in Mardin Maturation Institute about this important figure are mentioned in detail. In the evaluation section, the study was concluded with a brief conclusion by referring to the explanation of the features such as materials, techniques and ornaments used in the products within the framework of the Art History discipline.***Keywords** Mehmet Akif Ersoy, National Poet, Silver -Filigree, Stone Decoration, Embroidery.

¹ Sorumlu Yazar; Doktorant, Van YYÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, firadallak@gmail.com, ORCID ID: 000- 0002- 1502-2355

² Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Mardin Olgunlaşma Enstitüsü, srhtdrmz4734@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7423-071X

Giriş

Mehmet Akif, Aralık 1973'te İstanbul'un Fatih semtinin Sarıgözel Mahallesi'nde dünyaya geldi. Babası Tahir Efendi oğluna ebced hesabıyla doğum tarihini gösteren "Ragıyf" ismini verdi. Ancak, alışılmamış olan bu sözcük çevresindeki kişilerin "Akif" şeklinde söyleyiş ederken, babası Ragıyf ismini kullanmakta idi (Okay ve Düzdağ, 2003, s. 432).

Akif II. Abdülhamit zamanı, I. ve II. Meşrutiyet'in ilanı, İttihat ve Terakki Cemiyetinin kurulması ve iktidara kadar gelmesi, Osmanlı Devleti'nin dağılması, Balkan harbi, I. Dünya Harbi, Sevr Barış Antlaşması, Mondros Ateşkes Antlaşması, Milli Mücadele, Lozan Antlaşması, Cumhuriyetin ilanı, batılılaşma ve modernleşme çabaları gibi mühim hadiselerle şahit olmuş kısmen de olsa bu olaylara yön verenler arasında yer almıştı.

Akif; düşünce, siyaset, kültür ve edebiyat dünyasında 1908 yılından itibaren görünmeye başlamıştır. Şair, yazar eğitimci, gazeteci, veteriner- hekim ve milletvekili olan bu önemli kişilik, ortaya koyduğu düşünce ve fikirleriyle İslam ve Türk dünyasında müşahede ettiği hakikati ifade etmek ve bu hakikatin iyiye inkılap etmesine sağlayabilmeyi amaçlamıştır.

Türk topraklarında ortaya çıkması nedeniyle Türk halkının psikolojisini şekillendiren, vatan bilincini oluşturan ve daha sonra çizilecek olan Misak-ı Milli'nin kapısını aralayan Çanakkale Savaşı, Milli Mücadele için bir referans oldu. Bu durum Akif tarafından "Çanakkale Şehitlerine" adlı eserini yazmasına etki ettiği anlaşılmaktadır. Mehmet Akif'in Milli Mücadele Dönemi'ndeki en mühim adanmışlıklarından biri de İstiklal Marşı'nı yazması idi. Marş, olağanüstü dönemde kaleme alınan, milletin ve ordunun içinde bulunduğu kaosta umudu, cesareti ve imanı aşılacaktır. Mehmet Akif, "İstiklal mücadelesi; sadece cephede değil, fikir adamlarının kaleme aldığı satırlarda veya şairlerin mısralarında da verilmiştir" sözü bağlamında cephe gerisindeki aydın ve yazarların adanmışlığının önemine de değinmektedir.

Mehmet Akif Ersoy'un fikirleri ile düşünce yapısı, bağımsızlık fikri ve ortaya koyduğu eserleriyle yaşadığı dönemde ve kendinden sonraki dönemde de adından sıkça söz ettirmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından 2021 yılı Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı yılı olarak ilan edilmesi, ülke olarak Akif'e verilen değeri açık bir şekilde göstermektedir. Günümüzde bu önemli şahsiyetin hayatı, fikirleri ve eserleri üzerinde birçok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri Mardin Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde faaliyet gösteren atölyelerde söz konusu tarihi şahsiyet ile ilgili üretilen ürünlerdir. Çalışmanın amacı, bahsi edilen enstitüde üretilen Mehmet Akif Ersoy temalı ürünlerin sanatsal özelliklerine değinip ülkemize mal olmuş değerli fikir adamının bağımsızlık mücadelesini, azmini, vatana olan sevgisini her zaman zihinlerde canlı tutarak gelecek kuşaklara aktarmaktır.

Mehmet Akif'in Hayatı ve Kişiliği

Mehmet Akif Ersoy, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşamış, Türk edebiyatı tarihimizde hayatı, kişiliği ve eserleri incelendiğinde fikirleri, inancı ve yaşamış olduğu bütün zorluklara rağmen mücadelecilik ruhuyla ayakta durmuş aydın bir kişiliktir.

Mehmet Akif Ersoy, 22 Kasım - 20 Aralık 1873 senesinde İstanbul'un Fatih semtinin Sarıgözel Mahallesi'nde, ailesinin sahip olduğu bir evde doğmuştur. Tahir Efendi oğluna ebced hesabıyla doğum yılını gösteren "Ragıyf" ismini vermiş fakat alışılmamış olan bu sözcük, çevredeki halk tarafından "Akif" şeklinde değiştirilerek kullanılmıştır. Sadece babası, vefatına kadar "Ragıyf" adını telaffuz etmiştir (Düzdağ, 1988, s. 17).

İstanbul'un Fatih semtinde günümüzde Vatan Caddesi olarak bilinen muhitte Sarıgözel Mahallesi'nde dünyaya gelen Akif Aralık 1873'te 63 yaşında aramızdan ayrıldı (27 Aralık 1936). Akif'in babası Tahir Efendi, Fatih Medresesi'nde öğretmendi. (1826-1888) ve II. Mahmut zamanında Balkanlar'dan, Kosova kentinden İstanbul'a göç etmiş bir ailenin ferdidir. Annesi Şerife Hanım ise (1836-1926) Orta Asya'dan (Özbekistan/Buhara) önce Tokat'a, oradan sonra İstanbul'a gelip yerleşen bir ailedendir. Dolayısıyla Akif'in ailesi Türk-İslam dünyasının uzak doğusunun ve batısının birleştiği bir noktada yer almaktaydı. Mehmet Akif'in Balkanlar'da (Rumeli'de) yaşanan sıkıntılara yönelik ilgisi ile Orta Asyalı ve Rusyalı fikir ve politika öncülerine gösterdiği ilginin temelinde kendi ailesinin yapısı etkendi. Dört yaşlarında mahalle mektebinde eğitime başlayan Mehmet Akif (1877), yedi yaşlarında Emir Buhari İlkokuluna (1879), dokuz yaşlarında Rüştüye (1882), on iki yaşlarında Mektebi Mülkiye'nin lise tarafına (1885), on dört yaşında aynı okulun yüksek bölümüne kaydını yaptı (1887). Bir sene sonrasında babası Tahir Efendi'nin ölümü (1888) ve ailesinin maddi yetersizlikleri nedeniyle, Yenice'de açılan Veterinerlik Fakültesine geçişini yaptı. Bu fakülteden yirmili yaşlarda mezun oldu (1893). Mezuniyetinden sonra "mübarek belde" olarak nitelendirdiği Edirne kentinde göreve başlamış oldu (1894). Akif'i 1896 yazından sonra Halep, Şam ve Adana şehirlerinde görmekteyiz. 1905 yılında Ziraat Orman ve Madenler Bakanlığı bünyesinde müfettiş muavinliği ve Halkalıda Ziraat Lisesi kompozisyon muallimliği (1906) yaptı. Edirne'deyken bütün Balkanlar kentlerini, Şam ve Adana'da olduğu esnada da bazı Orta Doğu şehirlerini gezme görme fırsatı oldu. Görevinden kaynaklı olarak doğrudan insan ve toplumla yüz yüze münakaşa halindeydi. İnsanî ve halksal

her problem onu ilgilendirmekteydi. “Adam aldırma da geç git.” diyemeyen bir vebal bilinciyle hür yaşardı (Turinay, 2021, s. 6).

Ömrünü Türk milletinin bekası ve İslam inancına harcayan Akif, örnek kişiliğiyle birçok sanatçıya ilham olmuş önemli bir şahsiyettir.

Akif'in kişiliğini oluşturan en önemli husus, İslâm dininin çerçevesini oluşturduğu idealize edilmiş insandır. Fazilet, doğruluk, güvenilirlik, dostluk, kardeşlik, vefa, merhamet gibi kavramlar, Akif'in kişiliğinde birleşmiş özelliklerdir. Bunların zıddı olarak yalandan, riyadan, kibirden, dedikodudan, ikiyüzlülükten, cimrilikten nefret etmiş; İslam dininin yasakladığı kötü özelliklerden de olabildiğince uzak durmuştur. Akif'e göre ideal insan, Kur'an ve hadis ışığında iyi hasletleri bünyesinde barındıran merhametli kişidir. Bunu kendi hayatında tatbik ettiği gibi yazdığı eserlere de yansıtmıştır (Taştan, 2022, s. 23).

Vefatından sonra dahi birçok şair, yazar ve fikir adamlarına müstesna kişiliğiyle rol model olmuş olan Akif, azmi ve cesaretiyle zulme ve haksızlığı da başkaldırmıştır.

Mehmet Akif'in Sanatı, Poetikası ve İstiklâl Marşı

Türk edebiyatında herhangi bir topluluk içerisinde yer almayan Akif, Türk-İslam dünyasının içerisinde bulunduğu vaziyeti, sosyal ve kültürel buhranı eserlerine yansıtarak çözüm aramaya çalışan idealist bir şairdir.

Siyasi bakımından ümmetçi olmasına rağmen, hisleri yönünden “halkçı” ve “milliyetçi” olan Mehmet Akif, bu karakteri ile edebi yaşamının ikinci ve üçüncü devirlerinde Mehmet Emin gibi önümüze kelime yerindeyse “sosyal hizmet yanlısı” bir şair olarak çıkar. Akif'in, sanatını sosyal hizmete ağırlık olarak göstermesi elbette ki edebiyat anlayışından kaynaklanmaktadır. Ona göre edebiyat, “halkın manevî ve ahlakî taliminde en çok etkisi olabilen müessesese” dir. Bundan ötürü sanat için sanat yapmak yersiz kalır. Yine şaire göre, “her edebiyatın ait olduğu bir ülkesi vardır, her edebiyat yöreseldir” ve “her memleketin büyük halk kitesine” seslenir. İslâm coğrafyasının geri kalmasının nedenlerinden biri, bu ülkelerdeki edebiyatların halka değil, yalnız aydınlara hitap etmesi olarak görülmektedir. Halk için ve halkın hayatını veren bir edebiyat oluşturmak, Akif'in edebi eserlerinin en kalın ve vazgeçilmez çizgisidir. İstanbul şehrinin yoksul semtlerinin yaşamını, fakirliklerini, sıkıntılarını tam bir gerçeklikle göz önüne seren Akif, şiirlerinde güçlü bir gözleme yer vermiştir. Esinlenmeye inanmayan şairin en büyük dayanak olarak gösterdiği olgu kendi gözlemleridir. Onun güçlü gözlemi, büyük bir tasvir ve hikayeleştirme yeteneğinin yanı sıra konuşma dilinin bütün dinamikliğini taşıyan bir üslubunu da eklemekte fayda vardır. Ancak Akif'in dili bir bütün olarak karşımıza çıkmaz. Betimlemelerinin dışında kalmış birçok eserinde dil, konuşma dilinden ayrılmaktadır. Osmanlı Türkçesinin hudutları içinde yer alır. Şiirin ciddi bir uğraş olduğuna inanan Akif'te, titiz bir işçilik ve güçlü bir kompozisyon göze çarpmaktadır. Vezin olarak daima aruz ölçüsünü tercih eden Akif, hece vezni hiçbir zaman kullanmadığı anlaşılmaktadır. Nazım şekilleri konusunda ise Divan şiirinin biçimlerini tercih etmektedir ve bunlar içinde sıkça mesnevi nazım şeklini kullanmıştır (Akyüz, 2016, s. 139).

Mehmet Akif, toplumu alakadar eden konuları ele alan bir şairdir. İçinde yaşadığı toplumun sorunları onu çok ilgilendirirdi ve bunu şiirinin konusu haline getirirdi. Ancak o, bunları yaparken çareler de önerirdi. Ona göre öz din ile ilmin birleşmesi demektir. İslâm'ın hurafeyle boğulan yapısından kurtarılacak en temiz haline dönmesini arzulayan Akif, burada batı ilmi ve fennini de kullanmayı istemektedir. Batı'yı körü körüne kabul etmek veya tümüyle reddetmek şeklindeki eğilimleri dışında olan bu davranış, dönemi için yol göstericidir ve gerçekçi olarak karşılır. İslâm'ın özünün batınının fenniyle birleşmesi onun devrine sunmuş olduğu medeniyet görüşüdür. Ancak o, gerçekçilik ile halkın daha basit meseleleriyle de ilgilenmiştir. Sokaklar, insanlar, aileler, kadınlar, çocuklar, sorunlarıyla Akif'in şiirlerinde kendilerine yer bulmuşlardır (Argunşah, 2014, s. 224).

Akif'in poetikası, 1912 yılında Sebilürreşad dergisi içerisinde yayımlanan “Şiir Nasıl Olmalı?” adlı yazıdan okunabilmektedir. Bu metin, Sebilürreşad dergisinin her çıkan sayısında “Tefsir-i Şerif” başlığında Mehmet Akif kalemiyle yayımlanmış seri metinlerden biridir. Yazıda Akif, şiir anlayışını Kur'an-ı Kerim'e, bilhassa de Şuara suresine dayandırmaktadır. Şuara suresinin 224 ila 227. ayetlerini yorumlamaktadır. Önce ayetlerin orijinalini, sonra anlamını verir. Akif'in yorumu şu şekildedir: “Şairlerin arkasından ancak sapıklar gitmektedir. Görmüyor musun ki onlar her vadede dolaşmaktadır. Hem yapmadıkları şeyleri söylerler. Yalnız, iman ederek salih amellerde bulunanlarla Allah'ı sürekli hatırlayanlar, bir de zulme karşı çıkanlar için söylenecek bir şey yoktur. Zulmedenler de nasıl bir akıbete uğrayacaklarını anlayacaklardır.” Akif, bu anlamı verdikten sonra “Millele musibet şairler” adlı bir başlık atar ve kısaca şunlardan bahseder: Gerçekten, her vadinin içine dalıp çıkan, yalancılıktan başka sanat sermayesine sahip olmayan, işleyeceği konular bittiğinde ötekine saldıran, herkesin özel durumlarını ortaya dökmek için dilini maymuncuk şekilde kullanan; bir mazmun, bir kafiye uğruna bin gerçeği, bin hikmeti kurban edebilen, bir nüktenin hatırı için akla hayale sığmayan rezaletlere kucak açan bu serserilerin etrafında daima bir sürü kopuk dolaşır ki bunlar o saçmalıkları nimet sayar gibi kabul ederler ve gezdikleri her yere saçıp durmaktadırlar.

"İşte gerek bu nitelikteki şairler gerekse onların yordakçıları, bağlı oldukları millet için birer musibetten farkları yoktur. Bunların çok olması, toplumsal çöküşün en sağlam delilidir" (Şimşek, 2015, s. 111).

Mehmet Akif Ersoy adının geçtiği her yerde aklımıza ilk gelen İstiklâl Marşı'dır. Türk milletinin bağımsız mücadelesinin simgesi, Kurtuluş Savaşı'nın önemini dile getiren İstiklâl Marşı, Batı sömürgeciliğine karşı milletin haklı direnişidir.

Anadolu'da kentlerde ve cephelerde yer alan, bilhassa askerlere moral vermek için büyük emek sarf eden İrşat Heyeti üyeleri, Genel Kurmay Başkanı İsmet Paşa ile Batı Cephesinde görüşerek, halkın ve askerlerin maneviyatını güçlendirmek için bir milli marşın yazılması hususunu görüşmüşlerdi. Aynı zamanda, yeni kurulmuş olan Ankara Hükümeti'nin de gelişen dış ilişkileri ve diplomasi ile beraber bir milli marşa duyulan gereksinimi güçlendiriyordu. Hükümetteki üyeleri ziyaret eden Genelkurmay Başkanı İsmet Paşa, İrşat Heyeti'nden gelen bu talebi iletir, milli heyecanı canlı tutacak, Fransızların Marseyaz Marşı'na benzer bir milli marş kaleme alınmasını, ordu adına hükümetten talep etmiştir. Bu talebi ve genel ihtiyacı değerlendiren Eğitim Bakanlığı da İstiklal Marşı'nın kaleme alınması için çalışmanın başında bahsedilen Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde ilan edilen yarışmaya başlamışlardır. 1 Mart 1921 gününde başkanlığını Mustafa Kemal Paşa'nın yaptığı Meclis görüşmelerinde İstiklal Marşı ayrıntılı olarak tartışılmıştı. Verilen teklifin oylamayla kabul görmesi üzerine, Hamdullah Suphi Bey, İstiklal Marşı'nı okumak için kürsüye çıkar: Mehmet Akif'ten şiiri yazmasını kendisinin istediğini dile getirerek, şairin ikramiye sebebiyle yarışmaya katılmak istemediğini ancak görüşmeler sonucunda Mehmet Akif'i ikna ettiklerini, elemelerden geçen son altı şiirle birlikte Akif'in şiirini Meclis'in seçimine sunduklarını ifade eder. Sonrasında, İstiklal Marşı'yı kürsüden okur (Altınbaş, 2015, s. 27-29).

12 Mart'ta meclistekilerin ayakta dinlemiş olduğu İstiklâl Marşının resmi olarak kabul edilmesi Mecliste gerçekleşmiştir. İstiklâl Marşı'nın okunduğu gün arkadaşı Hasan Basri Çantay'ın paltosunu istiare alacak kadar maddi durumu yetersiz olan bu tarihi şahsiyet, verilen mükafatı çocuk ve kadınlara mesleği öğreten Darül Mesai isimli hayır kurumuna bağışlamıştır. İstiklâl Marşı için "Bu marş milletin öz malıdır ve benden çıkmıştır ve şiir olarak bir kıymeti yoktur ancak tarihi değeri vardır" diyen şair, yedi eserden meydana gelen şiir kitabı Safahat'a İstiklâl Marşı'na yer vermemiştir (Turinay, 2021, s. 12).

İstiklâl Marşı, milletimizin bağımsızlık mücadelesinde birlik ve beraberliğin, kahramanlık ve fedakarlığın mısrala dökülmüş halidir. İmkansızlıklar içerisinde büyük umutlar ve adanmayla milletimizin bağımsızlık destanı olan bu marş, istikbalimizin teminatı niteliğindedir.

Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde Mehmet Akif Ersoy Temalı Üretilen Örnekler

Örnek 1: Ürün Adı: Mehmet Akif Ersoy Portresi Tezyini Yorumu Tablosu **Ürün No:** TZ01521/ **Görsel No:** 1-2 / **Alan Adı:** El Sanatları Teknolojisi – Dekoratif Sanatlar (Hat – Tezhip) / **Ürün Tekniği:** Kahve, çay, sulu boya ve tezhip tekniği / **Tasarımcısı- Ustası:** Mehmet Akbaş, Hasan Aydoğan, Ercan Cangir, Kamuran Bilgiç **Tanımı:** 90cm x 60 cm ölçülerinde yapılan tablo, paspartu kâğıt üzerine kahve, çay, akrilik boya ve sulu boya kullanılarak oluşturulmuştur. Tablonun merkezine sulu boya tekniği ile Mehmet Akif Ersoy'un portesi yapılmıştır. Portrenin alt tarafına hilal yapılarak portre ile birleştirilmiştir. Yıldız yerine Akif'in portresi yapılarak şair yıldızla benzetilmiştir. Hilalin ortasına Arapça harflerle İstiklal Marşı'nın ilk kıtasına yer verilerek vurgulanmaya çalışılmıştır. Hilalin üzerine belirli aralıklarla penç motifi işlenmiş, penç motifinin araları da bitkisel süslemeler ile hareketlendirilmiştir. Hilalin merkezine çınar yaprağı yapılmıştır. Çınar yaprağı ile Mehmet Akif'in ülkesine olan sevgisi, aşkı dile getirilemeye çalışılmıştır. Hilalin üzerine yapılan motiflerin hazan mevsimini andıran renklerle yapılması, şairin aramızdan ayrılışının hüznünü ortaya koymaktadır. Tablonun sol tarafına, mavi zemin üzerine, halkâri bordür yapılarak buraya Rumilerin olduğu bitkisel süslemelerle çalışma hareketlendirilmiştir.

Görsel 1-2: Mehmet Akif Ersoy tablosunun genel görünümü ve detayı (Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 2: Ürün Adı: Mehmet Akif Ersoy Rölyef Tablosu / **Ürün No:** EL03617 / **Görsel No:** 3 / **Alan Adı:** El Sanatları Teknolojisi- El ve Makina Nakışları **Ürün Tekniği:** Kâğıt rölyef / **Tasarımcısı- Ustası:** Fazilet Çalhan

Tanımı: 70x50 cm ölçülerinde yapılan tablo, üç boyutlu rölyef tekniği ile yapılmıştır. Tabloda renkli resim, mukavva karton, silikon, boya kalemleri, çerçeve ve vernik kullanılmıştır. Tabloya uygulanan teknik kâğıt rölyef tekniğidir. Kâğıt rölyef, çalışmaların yapım tekniği olarak icra edilen sanatsal çalışmadır. Belirlenen sanat ürünlerin uzak veya yakın modellerin kesilip üst üste yapıştırılmasıyla oluşturulmaktadır. Tablonun merkezine Akif'in portresi yerleştirilerek arka zeminde Türk Bayrağı resmedilmiştir. Hilalin içine "Bir hilal uğruna ya Rab ne güneşler batıyor!" yazılmıştır. Dizede yer alan "hilâl" sözcüğüyle bayrağımız ve İslam dini kast edilmiştir. "Güneş" sözcüğü ise Türk askerini temsil etmektedir. Hilâlin yani bayrağımızın ve İslam dininin yücelmesi için güneşin batması, askerlerin şehadete ermesi ile mümkün olacağı bize anlatmaktadır.

Görsel 3: Mehmet Akif Ersoy rölyef tablosu (Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 3: Ürün Adı: Akif'in Kaleminden adlı çalışma / **Ürün No:** KY33221 / **Görsel No:** 4-5 / **Alan Adı:** Mobilya ve İç Mekan Tasarım (Sedef Kakma), Takı İmalatı **Ürün Tekniği:** Sedef kakma, Telkari, kıl testere kesimi, mine (soğuk bombeleme) / **Tasarımcısı- Ustası:** Aday Gürkan, Deniz Çaltek, Leyla Yıldan, Zekeriya Güler, Hasan Aydoğan, Ercan Cangir, Ahmet Arpa, Zehra Kalkan, Muhammet Çuha

Tanımı: Bu çalışmada Mardin'in önde gelen sanatlarından gümüş telkâri işlemciliği ile birlikte takı teknolojisinde kullanılan mine tekniği ve Osmanlı'nın Klasik Çağı'nda doruk noktaya ulaşan, ahşap platforma uygulanan sedef kakma sanatıyla Mehmet Akif Ersoy'un çalışması oluşturulmuştur. Şairin masasında; hokkası, kalemi, bayrağı temsil eden ay yıldız sembolü ve "Korkma" yazısına yer verilmiştir.

Hokkası, korkma yazısı ve kalemin yerleştirildiği yuvası kıl testere kesimiyle yapılmıştır. Masada yer alan Akif'in kalemi ve ay yıldız ise telkâri tekniği ile oluşturulmuştur.

Akif'in masasındaki hokkanın devrilmesi, onun şairlik yönünün ve bağımsızlık düşüncesinin güçlenip fikirlerinin taşıdığı ve dökülmeye başladığını tematize eder. Dökülen mürekkebin akan su gibi yayılması ve üç havuz oluşturması Mardin'in medreselerinde görülen çeşme mimarisinin özelliklerini barındırır. İlk havuz doğumu, ikinci havuz yaşamı ve son havuz Akif'in aramızda olmamasına rağmen eserlerinin ve İstiklal Marşı'nın ilk dizesindeki "Korkma" nidasıyla onun sanatının bâki olduğunu sonsuzluk simgesiyle tasvir edilmiştir. Onun kalemi yaşadığı döneme binaen tüy şeklinde ve telkâri işlemeyle oluşturulmuştur. Masasının ön yüzündeki sedef ve tel kakmalar ile suyolu motifi oluşumları yaşam havuzundaki akışı, hareketliliği sembolize eder.

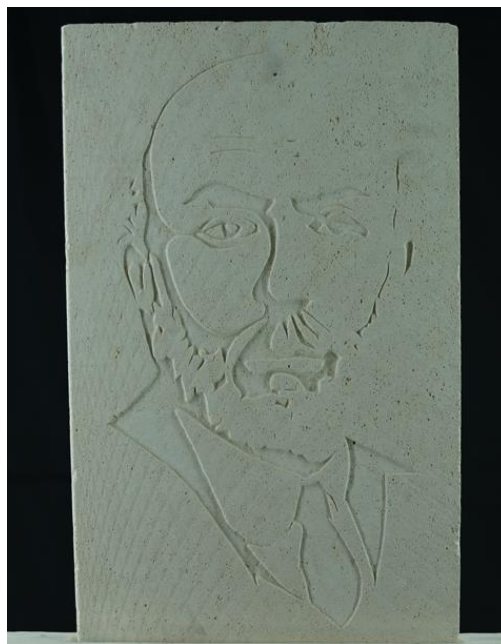
Türkiye'yi temsil eden bayraktaki ay ve yıldızın gölgelerinin mürekkebe yansması; Akif'in şahsı ve eserlerinin ülkemizle birlik ve bütünlük içinde olduğunu göstermektedir.

Görsel 4-5: Akif'in Kaleminden adlı çalışmanın genel görünümü (Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 4: Ürün Adı: Mehmet Akif Ersoy portresinin taştan kabartması / **Ürün No:** İT- Yapı07922 / **Görsel No:** 6 / **Alan Adı:** İnşaat Teknolojisi- Yapı İç Mekân Dekorasyon Taş Oyma / **Ürün Tekniği:** Kabartma / **Tasarımcısı- Ustası:** Muhammet Çuha, Aydın Nas

Tanımı: 50x30 cm ölçülerinde ve 3 cm kalınlığında yapılan ürün, nahit taşından üretilmiştir. Ürün Mehmet Akif Ersoy portresi esas alınarak kabartma tekniği kullanılarak yapılmıştır.

Görsel 5: Mehmet Akif Ersoy portresinin taştan kabartması (Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 5: Ürün Adı: Mehmet Akif Ersoy ve Yunus Emre Portre Tablosu / **Ürün No:** KY4322/ **Görsel No:** 7 / **Alan Adı:** Takı İmalatı / **Ürün Tekniği:** Kıl testere kesimi/ **Tasarımcısı- Ustası:** Ahmet Arpa, Aday Gürkan, İbrahim Cırık

Tanımı: Bu tablo, Cumhurbaşkanlığına 2021 Senesi Mehmet Akif ve İstiklal Marşı Yılı ile Yunus Emre ve Türkçe Yılı ilan etmesi hasebiyle Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde düzenlenen etkinlik kapsamında üretilmiştir. 70x40 cm ölçülerinde yapılan tablo, bakır malzemeye kıl testere kesimi sonucu oluşturulmuştur. Tabloda hayat ağacı üzerinde Yunus Emre ve Mehmet Akif Ersoy portreleri işlenmiştir. Ağacın dallarında ay ve yıldız sembollerine yer verilmiştir. Ağacın dallarında ay ve yıldızın olması, Akif ve Yunus'un fikirlerinin yeşermeye başladığı, meyve verdiğini anlatmak amacıyla yapılmıştır.

Görsel 7: Mehmet Akif Ersoy ve Yunus Emre portre tablosunun genel görünümü (Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 6: Ürün Adı: Kasnak Üzeri Nakış İşlemeli Mehmet Akif Ersoy Çalışması / **Ürün No:** EL33321 / **Görsel No:** 8 / **Alan Adı:** El Sanatları Teknolojisi – El ve Makine Nakışı / **Ürün Tekniği:** Tel Sarma, çin iğnesi, basit nakış tekniği / **Tasarımcısı- Ustası:** Ahmet Arpa, Ezgi Şentürk, Sibel Çakır

Tanımı: 40 cm çapında bir kasnakta saten kumaş üzerine tel sarma, çin iğnesi ve basit nakış teknikleriyle üretilen çalışma, Cumhurbaşkanlığına 2021 senesi Mehmet Akif ve İstiklal Marşı Yılı hasebiyle yapılan etkinlikler kapsamında üretilmiştir. Çalışmanın merkezine Akif'in portresi yerleştirilmiş, onun üzerinde güneş yapılmıştır. Akif'in fikirlerinin birbirinden değerli olduğu ve ışık gibi etrafa saçılarak içimizi ısıttığı anlatılmak istenmiştir. Portrenin alt tarafına İstiklal Marşı'ndan "Bastığın yerleri toprak diye geçme, tanı!" nidasıyla her gün bastığımız toprağın sıradan bir toprak olmadığını ve çok ağır bedeller ödenerek kazanıldığı vurgusu yapılmaktadır.

Görsel 8: Kasnak üzeri nakış işlemeli Akif portresinin genel görünümü
(Mardin Olgunlaşma Enst. Arşivi)

Örnek 7: Ürün Adı: Mehmet Akif Ersoy Kolaj Çalışması Tablosu / **Ürün No:** EL33321 / **Görsel No:** 9 / **Alan Adı:** Sanat ve Tasarım – Dekoratif El Sanatları / **Ürün Tekniği:** Kolaj tekniği / **Tasarımcısı- Ustası:** Ercan Cangir, Ahmet Arpa

Tanımı: 100x70 cm ölçülerinde yapılan tablo, tuval üzerine kâğıt parçalarının kolaj tekniğiyle oluşturulmuştur. Tabloda, Mehmet Akif Ersoy'un portresi merkeze koyularak, portrenin etrafında yazarın farklı zamanlarda farklı yerlerde ortaya koyduğu eserlerin çıktıları alınıp kesildikten sonra yan yana bırakılarak yapıştırılmıştır. Tabloya ilk bakıldığında anlamsız izlenim uyandırıyor olsa da yakından detaylı bir şekilde incelendiğinde, her bir parçanın Akif'in hayatından birer kesit sunduğu anlaşılmaktadır. Bu kesitlerin tamamı okuduğunda yazarın şairlik yönü, vatana olan sevgisi ve bağımsızlık duygusu açık bir şekilde anlaşılabilir.

Görsel 9: Mehmet Akif Ersoy Kolaj Çalışması tablosu genel görünümü

Değerlendirme ve Sonuç

Mehmet Akif Ersoy; Osmanlı'nın son dönemleri, Cumhuriyet'in ilk on üç senesinde yaşamış önemli bir şairdir. 63 senelik ömrüne sayısız eser sığdırarak ülkenin zor durumda olduğu zamanlarda fikirleriyle, düşünce yapısıyla çağına damga vurmuş tarihi bir kişiliktir. Akif, Türk-İslam dünyasının içinde bulunduğu kaosu, sosyal hayatı eserlerine yansıtarak, sıkıntıları gönülden çözüm aramaya çalışan gerçekçi bir şair/vatanseverdir.

Bu çalışmada Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde tarihi bir kişilik olan Mehmet Akif Ersoy temalı üretilen ürünler ele alınarak sanatsal özellikleri tanıtılmaya çalışılmıştır. Olgunlaşma Enstitüleri, kültürel değerleri, bilhassa geleneksel el sanatlarını ve giyim kültürünü araştıran, orijinallerini koruyarak yeni eserler üreten, bu ürünleri arşivlemenin yanında gelecek kuşaklara aktaran, bunların ulusal ve uluslararası arenalarda tanınmasını sağlayan, teknolojiye bağlı olarak sektörde yer edinecek kalifiyeli elemanlar yetiştiren, eğitim ve öğretimle beraber araştırmalar, tanıtımlar, pazarlamalar, tasarım ve üretimler süreçlerinin tümünü uygulayan eğitim yapılarıdır.

Olgunlaşma Enstitüleri, Türkiye'de kadın mesleki eğitiminin önemli kurumlarından biridir. Türkiye'de ilk kez 1945 yılında kurulan iki yıllık eğitim kurumlarıdır. Olgunlaşma Enstitüleri Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde faaliyet gösteren Kız Sanayi Mektepleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk senelerde etkin bir biçimde varlığını sürdüren Kız Enstitüleri ile aynı çizgide yer alan eğitim kurumları olarak görülebilir (Gürçayır Teke, 2017, s. 59).

Günümüzde 23 ilde 24 tane Olgunlaşma Enstitüsü bulunmaktadır. Bu enstitülerden Mardin Olgunlaşma Enstitüsü, 2011 yılında kurulmuştur. Enstitü; el sanatları, taş oymacılığı, nakış, giyim üretim teknolojileri gibi alanlardaki atölye faaliyetlerine başlamış, 2018- 2019 yılı itibariyle 2 yıllık olgunlaşma öğretim programları açılmıştır. 2021 - 2022 yılı itibariyle tema / proje kapsamında aktif çalışan beş alan bulunmaktadır. Bunlar: Kuyumculuk Teknolojisi - Takı İmalatı (Gümüş - Telkâri), El Sanatları Teknolojisi- El Dokuma (Siirt - Şırnak Dokuma), Yapı İç Mekan Dekorasyon (Taş Oyma), El Sanatları Teknolojisi- El ve Makine Nakışı, Yiyecek İçecek Hizmetleri şeklindedir.

Çalışmada Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde farklı zamanlarda faaliyet gösteren atölyelerde üretilen yedi örnek incelenmiştir. 1 örnek El Sanatları Teknolojisi - Dekoratif Sanatlar (Hat - Tezhip), 2 örnek El Sanatları Teknolojisi- El ve Makina Nakışları, 2 örnek Mobilya ve İç Mekan Tasarım (Sedef Kakma), ve Takı İmalatı (Gümüş Telkâri), 1 örnek İnşaat Teknolojisi- Yapı İç Mekan Dekorasyon (Taş Oyma), 1 örnek Sanat ve Tasarım - Dekoratif El Sanatları atölyesinde üretilmiştir.

İncelenen örneklerden örnek 1'deki tabloda, hilalin zeminine Osmanlı Dönemi'nin Klasik Dönem tezhip motiflerinden olan penç motifi yapılmıştır. Penç, Farsça beş anlamına gelir ve süsleme sanatlarında kullanılan bitkisel motiflerin çizimine merkezden başlanmasına verilen genel isim olmuştur. Penç bir çiçeğin tepeden görüntüsünün stilize edilip çizilmesiyle elde edilir (Keskiner, 2011: 47). Tablonun sol tarafına rumi kompozisyonlu halkari bordür yapılmıştır. Rumi, Orta Asya'dan gelen ve Anadolu Selçuklu ile Osmanlı Devletleri tarafından geliştirilip kullanılan bu motifte genellikle kuş, beden ve kanatlarından stilize edilerek üsluplaştırılmıştır (Keskiner, 2011, s. 7). Halkâr tanımı ise, yalnız altınla yapılan süsleme anlamına gelmektedir. Halk arasında helkâr, herkâr halkâri şeklinde de görülür (Kürkman, 2005, s. 323). Varak altının ezilip jelatin eriğiyle karıştırılması ile hazırlanan zermürekkebin yoğunluğunun dereceli olarak kullanılması sonucunda elde edilen gölgeli tezyinata verilen addır (Çiçek Derman, 1997, s. 365).

İncelenen ürünlerden Örnek 3'te hokka, ay yıldız ve Akif'in kalemi Mardin'in önde gelen sanatlarından olan gümüş telkâri işlemeciliği ile yapılmıştır.

Gümüş, yeryüzünde hem doğal maden hem de cevher şeklinde bulunmaktadır. Altın-gümüş alaşımı olan elektrik madenin içinde %40 miktarında gümüş bulunmaktadır. İlk kullanılan gümüş doğal gümüş olmuştur. Gümüş de altın madeni gibi dere havzalarından toplanmaktadır bazen de bazı kayaların içinde damar şeklinde bulunmaktadır (Erginsoy, 1978, s. 10).

Altın veya gümüş telleri eğrilterek ve bükerek desenler yapmaya ve bu tel motifleri lehimle birbirlerine veya maden şeklinde yapılmış bir zemin üzerine tutturma işlemine telkâri (filigre) denir. Filigre adı, Latince filium (iplik) ve granum (buğday) kelimelerinin birleşmesinden oluşur. Telkâri için bir başka tanımda tel ile yapılan sanat anlamına gelmektedir. Ancak nasıl, her top oyunu futbol değilse, tel ile yapılan her iş de telkâri değildir. Örneğin, Trabzon işi denilen hasır örgüsü bileziğe, tel ile yapılmasına rağmen telkâri denilmez. Telkâri sanatına vav işi de denilmektedir. Bu da çalışmalarda çokça kullanıldığı anlaşılan (J) biçimindeki harftendir. Telkârinin uygulanması güç bir teknik değildir fakat telkâri sanatıyla uğraşan ustanın telleri birleştirirken lehimin ince teller üzerine yayılmamasına çok dikkat etmesi gerekir (Erginsoy, 1978, s. 37; Köroğlu, 2004: 14; Kuşoğlu, 2014, s. 79).

Telkâri süsleme işçiliğinin MÖ 3000'den itibaren Mısır'da ve Mezopotamya'da MÖ 2500 yılından sonra da Anadolu'da uygulandığı, arkeolojik kazılarda ortaya çıkan bu tür süslemeli eserlerden anlaşılmaktadır. İlkçağlarda altın ve gümüş madenlerinin levhaları tel şeritler şeklinde kesilerek bunların taş veya tunç bir yüzeyde yuvrak teller yapıldığı, daha sonra tel yapımı için haddeler kullanıldığı bilinmektedir (Kamiloğlu, 2009, s. 20).

Ülkemizde telkâri işlemenin en önemli merkez ili Mardin'dir. Mardin'den sonra önde gelen şehir Ankara'nın Beypazarı ilçesidir. Elazığ, Edirne, Sivas, Trabzon, Bursa, Diyarbakır, Erzurum ve İstanbul'da da telkâri tekniğinin uygulandığı bilinmektedir. Mardin'de bu sanatı icra eden ustalar, Mardin telkârisinin diğer şehirlerde yapılan örneklerinden ayıran en önemli özelliğinin ince işçilikten kaynaklandığını söylemektedirler.

Örnek 3'te yer alan çalışmada ahşap platformun yan yüzeyine sedef kakma uygulanmıştır. Ceviz, abanoz gibi ahşap eserlerin üzerinde farklı ebatlarda açılan yuvalara, aynı formlarda kesilen sedefler yerleştirilerek gömme usulüyle yapılan süslemeye sedef kakma denilmektedir. Ahşap kalıbın yüzeyine sedefleri çeşitli motifler kullanılacak biçimde doğrudan yapıştırarak elde edilen bezemeye sedef kaplama denir (Bozkurt, 2001, s. 216-217). Yine bu örnekte ahşap üzerinde yer alan hokkanın devrilmesiyle mürekkebin dökülmesi tasvir edilmiştir. Mürekkep Kuyumculuk teknolojisinde takı tekniklerinden mine tekniği ile yapılmıştır. Mine, takı yapımında kullanılan süsleme tekniklerinden biri olup toz ve cam madenin oksidi karışımından elde edilir. Mine için kullanılmakta olan toz cam, içinde yüzde elli oranında çakmaktaşı veya kum, yüzde otuz beş oranında kırmızı kurşun ve yüzde on beş oranında da soda veya potas bulunan, yumuşak bir cam bileşimidir (Çalış, 2020, s. 45). Sıcak, soğuk ve lazer mine olmak üzere üç çeşit mine vardır. Çalışmada soğuk mine uygulanmıştır. Soğuk minede, altı birim boya birim katalizör (dondurucu) karışımı ile karıştırılıp hazır hale getirilerek çalışmaya başlanır. Kullanılan boyalar hazır olarak temin edilip boyaların her rengi mevcuttur (Megep, 2006, s. 16). Mine tekniği yalnız bir süsleme tekniği olmayıp, bir resimleme tekniği olarak karşımıza çıkar. Kullanım alanı da sadece takılarla sınırlı kalmamıştır. Taht gibi ahşap eserlerin üzerine de uygulanmaktadır (Köroğlu, 2004, s. 13).

Ele alınan örneklerden örnek 4'te yer alan eser, Mardin'in geleneksel taş işlemeciliği ile üretilmiştir. 1071'den 14. yy. a kadar geçen süreç içinde egemenliğini gösteren Artukluların önemli bir merkezi olan Mardin'de bölgedeki ocaklardan çıkartılan sarı renkli kalker taşın kullanımı yoğunluk kazanmaktadır. Kolay şekillenen ve ocaktan çıktıktan sonra sertleşen bu kalkerli oluşum, Mardin yapılarının her döneminde kullanıldığı gibi günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. Taşın rahat işlenebilir olmasının da taş süslemenin gelişmesine de zemin hazırladığı düşünülebilir. Mardin Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde İnşaat Teknolojisi- Yapı İç Mekan Dekorasyon (Taş Oyma) atölyesinde geleneksel yöntemlerle taş işlemeciliği aktif olarak sürdürülmektedir.

Ele alınan örneklerden örnek 5'te yer alan çalışma bakır kesimi ile oluşturulmuştur. Bakır, yer yüzeylerinde hem doğal maden hem de cevher şeklinde bulunmaktadır. İlk defa bulunan ve işlenen madenlerden biri doğal bakır olarak karşımıza çıkar. Son yıllardaki arkeolojik kazı buluntularında bu madenin ilk defa Anadolu'da kullanılmaya başlandığı ve metalürjinin ilk olarak bu coğrafyada başladığı kanısına dayanmaktadır. Anadolu coğrafyasında Çayönü, Çatalhöyük ve Suberde de yapılan kazılarda, MÖ yedinci bine ait, doğal-bakırdan dövülerek yapılmış süs eşyaları bulunmuştur (Erginsoy, 1978, s. 11). Bakır, maden sanatının gelişmesinde ve yayılmasında önemli derecede etkili olmuş ve Anadolu'nun çok sayıda bölgesinde asırlarca önemini koruduğu bir gerçektir. Mardin kentinde hemen hemen her inançtan ve ırktan insanların bakırcılıkla uğraştığı gözlemlenmiştir. Bakırcılık, Mardin kentinin kendine has çarşısında, asırlarca devam ettirilmekteydi ancak günümüzde eski önemini gittikçe kaybettiği bir el sanatıdır. Mardin bakırcıları, çok büyük emek sarf ettiği bu sanat kolunda, bakırdan türlü türlü sofrta takımları, sini, leğen, yemek tenceresi, ibrik, su güğümü, baharatlık kapları gibi günlük kullanımda işlevsel eşyalar yapılmaktadır. Bu eşyaların sağlık ve deforme gibi sebeplerden dolayı senede bir kez kalaylanması zorunluluğu neticesinde kentte kalaycılık sanatı da ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Bu sanatta büyük taneler şeklinde özel kum ile bakır ürünler kalaylanır.

Örnek 5'te bakırla kesilen hayat ağacı motifine yer verilmiştir. Hayat ağacı, dünyanın kutsallığını ve sürekliliğini, yaradılış, sırta erme, verimlilik, mutlak gerçeklik ve ölümsüzlük özelliklerini kendisinde barındırarak hayat ve ölümsüzlük ağacı yerine geçer. Dünya ağacı ve Evren ağacı kozmik ağaçla aynı özellikleri taşır (Gürcüm-Kaleli, 2020, s. 455). Hayat ağacının bu sembolik anlamlarından yola çıkarak çalışmada hayat ağacı üzerinde Akif'in portresine yer verilerek fikirlerinin ölümsüzlüğü dile getirilmiştir.

Ele alınan örneklerden örnek 6'da çin iğnesi, tel sarma ve basit nakış iğne teknikleri kullanılarak üretilmiştir. Çin iğnesi, çeşitli yüzeylerin üzerlerine tek renk veya çeşitli renkteki ipliklerle kaskakta, desen kesitinin tamamı veya bir kısmı kapatılarak düz bir yüzey oluşturan, bundan dolayı da yüzeye boyanmış hissi veren bir işleme tekniğidir (Megep, 2007, s. 3). Tel sarma, el sanatları nakış sanatında iple yapılan desenlerin telle sarılması uygulaması şeklinde tanımlanabilir. İğneye geçirilmiş olan tel, üst üste ve yan yana sarılma işlemi yapıp motifler işlenerek oluşturur.

Son olarak; Mehmet Akif Ersoy, yaşadığı dönemde toplum üzerinde derin ve kalıcı izler bırakmıştır. Yazdıkları ve örnek davranışlarıyla toplumda İstiklal Şairi olarak da tanımlanan Akif gerek dini gerek sosyal ritüeller konusunda örnek bir yaşam sergilemiştir. Mehmet Akif, yaşadığı dönemde inanç, din, vatan ve irade gibi değerler üzerinde sıkça durmuş; hemen hemen bütün hayatını bu çerçevede yaşamıştır. Kendisi neredeyse yüz yıla yakın bir süreçte aramızdan ayrılmış olmasına rağmen fikirleri ve davranışlarıyla günümüzde hala önemini korumaktadır. Her sene doğumu ve vefat günleri hatırlanarak bu değerli kişilik anılmaktadır. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığınca 2021 senesi Mehmet Akif ve İstiklal Marşı senesi olarak ilan edilerek ülkenin dört bir yanından Akif ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Tarafımızca Mehmet Akif'in fikirlerini benimseme ve yaşatma şiarıyla yaptığımız bu çalışma ile şairin önemini günümüzde olduğu gibi gelecekte de anlaşılması ve benimsenmesi temennisiyle.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmaya 1. Yazar %60, 2. Yazar %40 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Mardin Olgunlaşma Enstitüsünde Üretilen Mehmet Akif Ersoy Temalı Ürünlerin Sanatsal Özelliklerinin Değerlendirilmesi" başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Akyüz, K. (1982). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, Ankara: İnkılap Kitapevi.

Altınbaş, N. (2015). İstiklâl Marşı'nın Kabulü'nün 94. Yılı ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü, Millî Mücadele'de Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı, Ankara: TBMM Basımevi.

Argunşah, H. (2014). *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.

Bozkurt, N. (2001). *Kakmacılık Maddesi*, Diyanet İslam Ansiklopedisi, Cilt 24, s.216-219.

Çalış, E. (2020). *Etnografik Madeni Takılar Üzerine Bir Analiz, Diyarbakır Müzesi Örneği*, Hiper Yayın, İstanbul.

Derman, F.Ç. (1997). *Halkâri Maddesi*, Diyanet İslam Ansiklopedisi, Cilt 15, s. 365-367.

Düzdağ, M. E. (1988). *Mehmed Akif Ersoy, Hayatı ve Eserleri*, Safahat, İstanbul.

Erginsoy, Ü. (1978). *İslam Maden Sanatının Gelişimi*, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Gürcüm, B.H.- Kaleli, D. (2020). *Kültür Ekseninde Hayat Ağacı Sembolü*, Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi, Cilt 13, sayı 72, s. 452-468.

- Gürçayır Teke, S. (2017). *Seçkinleştirilen El Sanatları ve Geleneğin Sınırları: Olgunlaşma Enstitüleri Örneği*, Milli Folklor Dergisi, sayı 116, s. 58-72.
- Kamiloğlu, İ.E (2009). *Mardin İli Gümüş İşlemciliği ve Yörede Yapılan Ürünlerin Bazı Özellikleri*, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Keskiner, C. (2011). *Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler*, İlke Basım Yayım, İstanbul.
- Koroğlu, G. (2004). *Anadolu Uygarlıklarında Takı*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2004.
- Kuşoğlu, M. Z (2104). *Türk Sanatında Gümüş*, Doğa Basım İleri Matbaacılık, 2014.
- Kürkman, G. (2015). *Toprak, Ateş, Su, Kütahya Çini ve Seramikleri, 2005 Suna ve İnanç Kırac Vakfı Yayını 1*, İstanbul.
- Megep. (2006). *Kuyumculuk Teknolojisi*, Mine, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Megep. (2007). *El Sanatları Teknolojisi, Elde Çin İğnesi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Okay O.- Ertuğrul D. (2003). "Mehmet Akif Ersoy" *Diyanet İslam Ansiklopedisi, İslam Araştırmaları Merkezi*, Cilt 28, s. 432-439.
- Şentop, M. (2021). *İstiklâl Marşı'nın 100 Yılında Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı "Safahat"*, Ankara: TBMM Basımevi.
- Turınay, N. (2021). *İstiklâl Marşı'nın 100 Yılında Mehmet Akif Ersoy Şiir Külliyyatı "Safahat"*, Ankara: TBMM Basın ve Yayın.
- Şimşek, T. (2015). *Mehmet Akif'in Poetikası*, Erzurum: A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi 53.
- Taştan, Z. (2022). *Şahsiyetler ve Şaheserler Manzumesi Mehmet Akif İstiklal Marşı Çanakkale Şehitlerine*, Ankara: Atlas Kitap.

Extended Abstract

Mehmet Akif Ersoy; He is an important poet who lived in the last periods of the Ottoman Empire and the first thirteen years of the Republic. He is a historical personality who has left his mark on his age with his ideas and mentality when the country was in a difficult situation, by fitting countless works into his 63-year life. Akif is a realist poet/patriot who tries to find solutions to his problems by reflecting the chaos and social life of the Turkish-Islamic world in his works. Mehmet Akif Ersoy, II. Abdulhamid time, I. and II. Declaration of the Constitutional Monarchy, establishment of the Committee of Union and Progress and its coming to power, disintegration of the Ottoman Empire, Balkan war, World War I, Treaty of Sevres, Armistice of Mudros, National Struggle, Treaty of Lausanne, proclamation of the Republic, westernization and modernization efforts He has witnessed such important events as these events, albeit partially, and was among those who gave direction to these events. Mehmet Akif Ersoy's national struggle spirit and ideas are still felt today. Many institutions and organizations have been working on his success. One of these institutions is Mardin Maturation Institute. This study was carried out in the form of introducing and evaluating the artistic features of the products made with the theme of Mehmet Akif Ersoy in the workshops operating within the aforementioned institute.

In this study, the products produced with the theme of Mehmet Akif Ersoy, a historical personality in Mardin Maturation Institute, were discussed and their artistic features were tried to be introduced. Maturation Institutes, researching cultural values, especially traditional handicrafts and clothing culture, producing new works by preserving the originals, transferring these products to future generations as well as archiving them, ensuring their recognition in national and international arenas, educating qualified personnel who will take a place in the sector depending on technology, and training and education. They are educational structures that implement all processes of research, promotion, marketing, design and production together.

Maturation Institutes are one of the important institutions of women's vocational education in Turkey. They are two-year educational institutions that were established for the first time in Turkey in 1945. Maturation Institutes Girls' Industrial Schools operating in the last period of the Ottoman Empire can be seen as educational institutions that are in line with the Girls' Institutes, which actively existed in the first years of the establishment of the Turkish Republic.

In the study, seven samples produced in workshops operating at different times in Mardin Maturation Institute were examined. 1 example Handicraft Technology - Decorative Arts (Calligraphy - Illumination), 2 examples Handicraft Technology - Hand and Machine Embroidery, 2 examples Furniture and Interior Design (Pearl Inlay), and Jewelry Manufacturing (Silver Filigree), 1 example Construction Technology- Building Interior Decoration (Stone Carving), 1 sample was produced in the Art and Design - Decorative Crafts workshop.

In the study, in Example 1, the penç motif, which is one of the classical period illumination motifs of the Ottoman Empire, and rumi motifs were embroidered into the ring border. In Example 3, the inkwell, crescent and star and Akif's pen are made with silver filigree embroidery, one of the leading arts of Mardin. In addition, in Example 3, mother-of-pearl inlay was applied to the side surface of the wooden platform. In Example 4, stonework, which has been at the forefront for centuries in Mardin, was used. In Example 5, it was stated that the symbolism of the tree of life came to the fore and his ideas were constantly processed with Akif's place on the top of the tree. The work in Example 6 was produced using Chinese needle, wire wrap and simple embroidery techniques from embroidery techniques.